

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

PRIIT PIKAMÄE

της 12ης Σεπτεμβρίου 2024¹

Υπόθεση C-93/23 P

**Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO)
κατά**

Neoperl AG

«Αίτηση αναιρέσεως – Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 – Άρθρο 4 – Σημεία δυνάμενα να αποτελέσουν σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Αίτηση καταχώρισης σήματος θέσης, αισθητού διά της αφής που αναπαριστά κυλινδρικό ένθετο υδραυλικό εξάρτημα υγιεινής – Άρθρο 7 – Απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου – Απόρριψη της αίτησης – Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1001 – Άρθρο 72, παράγραφος 3 – Προσφυγή – Μηχανισμός προηγούμενης έγκρισης της εξέτασης των αιτήσεων αναιρέσεως – Υπόθεση που εγείρει σημαντικό ζήτημα για την ενότητα, τη συνοχή και την εξέλιξη του δικαίου της Ένωσης»

I. Εισαγωγή

1. Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: EUIPO) ζητεί την ανάρτηση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 7ης Δεκεμβρίου 2022, Neoperl κατά EUIPO (Αναπαράσταση κυλινδρικού ενθέτου υδραυλικού εξαρτήματος υγιεινής) (T-487/21, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2022:780), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση του πέμπτου τμήματος προσφυγών του EUIPO της 3ης Ιουνίου 2021 (υπόθεση R 2327/2019-5), σχετικά με την καταχώριση ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σήματος θέσης αισθητού διά της αφής, το οποίο αναπαριστά κυλινδρικό ένθετο υδραυλικό εξάρτημα υγιεινής (στο εξής: επίδικη απόφαση).

2. Η υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως στηρίζεται σε έναν και μόνο λόγο αναιρέσεως, αντλούμενο από παράβαση του άρθρου 72, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης². Εντούτοις, τα επιχειρήματα που προβάλλει το EUIPO εγείρουν σημαντικά ζητήματα σχετικά με την έκταση του δικαστικού ελέγχου που ασκεί το Γενικό Δικαστήριο επί απόφασης του τμήματος προσφυγών του εν λόγω οργανισμού της Ένωσης. Ειδικότερα, με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί της έκτασης και των προϋποθέσεων άσκησης της εξουσίας μεταρρύθμισης που απονέμει στο Γενικό Δικαστήριο η προαναφερθείσα διάταξη. Στο μέτρο που τα ζητήματα αυτά αφορούν την απονομή αρμοδιοτήτων, είναι

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

² ΕΕ 2017, L 154, σ. 1.

συνταγματικής φύσεως. Επιπλέον, η επίλυση των ζητημάτων αυτών μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο που βαίνει πέραν της διαφοράς της κύριας δίκης, ήτοι στο δικαιοδοτικό σύστημα της Ένωσης στο σύνολό του.

3. Τα προαναφερόμενα αποτελούν τους κύριους λόγους για τους οποίους εγκρίθηκε η εξέταση της υπό κρίση αίτησης αναιρέσεως στο πλαίσιο του μηχανισμού προηγούμενης έγκρισης της εξέτασης των αιτήσεων αναιρέσεως (στο εξής: μηχανισμός φιλτραρίσματος των αιτήσεων αναιρέσεως) που θεσπίστηκε με το άρθρο 58α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τη θέσπιση του μηχανισμού αυτού την 1η Μαΐου 2019, το Δικαστήριο ενέκρινε την εξέταση περιορισμένου μόνον αριθμού αιτήσεων αναιρέσεως, ιδίως για τον λόγο ότι οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται είναι αυστηρές. Πράγματι, η εξέταση των αιτήσεων αναιρέσεως τις οποίες αφορά ο εν λόγω μηχανισμός εγκρίνεται μόνον εφόσον η οικεία αίτηση εγείρει ζήτημα σημαντικό για την ενότητα, τη συνοχή ή την εξέλιξη του δικαίου της Ένωσης. Συνεπώς, η επικείμενη απόφαση του Δικαστηρίου θα συμβάλει στη διευκρίνιση του τρόπου με τον οποίο πρέπει να ερμηνεύονται τα κριτήρια αυτά προς το συμφέρον της νομικής πρακτικής.

II. Το νομικό πλαίσιο

4. Λαμβανομένης υπόψη της ημερομηνίας υποβολής της επίμαχης αίτησης, ήτοι της 1ης Σεπτεμβρίου 2016, η οποία ήταν καθοριστική για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου ουσιαστικού δικαίου για την εξέταση της ύπαρξης απόλυτων λόγων απαραδέκτου, η διαφορά ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διεπόταν από τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης³, όπως κατά περίπτωση τροποποιήθηκαν με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/2424 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015, για την τροποποίηση του κανονισμού αριθ. 207/2009 και του κανονισμού αριθ. 2868/95 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2869/95 της Επιτροπής σχετικά με τα πληρωτέα προς το Γραφείο Εναρμόνισης στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς τέλη (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα)⁴. Ο κανονισμός 207/2009 αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 2017/1001. Ο τελευταίος έχει εφαρμογή στις διαδικαστικές πτυχές της υπό κρίση υπόθεσης.

Ο κανονισμός 207/2009

5. Το άρθρο 4 του κανονισμού 207/2009, το οποίο φέρει τον τίτλο «Σημεία που δύνανται να συνιστούν σήμα [της Ευρωπαϊκής Ένωσης]», ορίζει τα εξής:

«Μπορεί να αποτελέσει [σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης] οποιοδήποτε σημείο επιδεκτικό γραφικής παράστασης, ιδίως λέξεις, συμπεριλαμβανομένων των ονομάτων των προσώπων, σχέδια, γράμματα, αριθμοί, το σχήμα προϊόντος ή της συσκευασίας του, υπό την προϋπόθεση ότι τα σημεία αυτά είναι ικανά, από τη φύση τους, να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων.»

³ ΕΕ 2009, L 78, σ. 1.

⁴ ΕΕ 2015, L 341, σ. 21.

6. Το άρθρο 7 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου», όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2015/2424, το οποίο όμως έχει πανομοιότυπο περιεχόμενο όσον αφορά τις διατάξεις που είναι κρίσιμες για την εξέταση της προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ορίζει τα εξής:

«1. Δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση:

α) τα σημεία που δεν πληρούν τους όρους του άρθρου 4·

β) τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα·

[...]».

7. Το άρθρο 26, παράγραφος 1, στοιχείο δ', και παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί η αίτηση», προβλέπει τα εξής:

«1. Η αίτηση σήματος της [Ένωσης] πρέπει να περιλαμβάνει:

[...]

δ) ανατύπωση του σήματος.

[...]

3. Η αίτηση σήματος [της Ένωσης] πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπει ο εκτελεστικός κανονισμός ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 162, παράγραφος 1 [...]».

8. Το άρθρο 162, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «[...] [Ε]κτελεστικές διατάξεις», έχει ως εξής:

«Οι λεπτομέρειες της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού θεσπίζονται από εκτελεστικό κανονισμό.»

Ο κανονισμός 2017/1001

9. Το άρθρο 41 του κανονισμού 2017/1001, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εξέταση των προϋποθέσεων της αίτησης», προβλέπει στις παραγράφους 2 και 4 τα εξής:

«2. Αν η αίτηση σήματος της ΕΕ δεν πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1, το Γραφείο καλεί τον καταθέτη να διορθώσει τις διαπιστωθείσες παρατυπίες ή να καταβάλει τις οφειλόμενες πληρωμές εντός διμήνου από την παραλαβή της κοινοποίησης.

[...]

4. Εάν οι παρατυπίες που διαπιστώθηκαν κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 στοιχείο β) δεν διορθωθούν εντός των ταχθεισών προθεσμιών, το Γραφείο απορρίπτει την αίτηση.»

10. Το άρθρο 66 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αποφάσεις που υπόκεινται σε προσφυγή», ορίζει τα εξής:

«1. Μπορεί να ασκηθεί προσφυγή κατά των αποφάσεων οποιουδήποτε φορέα λήψης αποφάσεων του Γραφείου που αναφέρεται στο άρθρο 159 στοιχεία α) έως δ) και, κατά περίπτωση, στο στοιχείο στ) του εν λόγω άρθρου. Οι αποφάσεις αυτές τίθενται σε ισχύ μόνο από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας άσκησης προσφυγής που προβλέπεται στο άρθρο 68. Η κατάθεση της προσφυγής έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

2. Η απόφαση που δεν περατώνει δίκη ως προς ένα των διαδίκων υπόκειται σε προσφυγή μόνο μαζί με την οριστική απόφαση, εκτός αν η εν λόγω απόφαση επιτρέπει την άσκηση χωριστής προσφυγής.»

11. Το άρθρο 70 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εξέταση της προσφυγής», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Αν η προσφυγή είναι παραδεκτή, το τμήμα προσφυγών εξετάζει αν είναι και κατ' ουσία βάσιμη.»

12. Το άρθρο 71 του κανονισμού 2017/1001, το οποίο φέρει τον τίτλο «Απόφαση επί της προσφυγής», ορίζει τα εξής:

«1. Μετά την εξέταση της προσφυγής επί της ουσίας, το τμήμα προσφυγών αποφαινεται επί της προσφυγής. Δύνатаι, είτε να ασκήσει τις αρμοδιότητες του τμήματος που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, είτε να αναπέμψει την υπόθεση στο τμήμα αυτό για τα περαιτέρω.

2. Αν το τμήμα προσφυγών αναπέμψει την υπόθεση για τα περαιτέρω στο τμήμα που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, το τμήμα αυτό δεσμεύεται από το σκεπτικό και το διατακτικό της απόφασης του τμήματος προσφυγών, εφόσον τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης είναι τα ίδια.

3. Οι αποφάσεις του τμήματος προσφυγών αρχίζουν να ισχύουν μόνο από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας που αναφέρεται στο άρθρο 72 παράγραφος 5 ή, αν έχει ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου εντός της προθεσμίας αυτής, από την ημερομηνία απορρίψεως της ή από την ημερομηνία απόρριψης τυχόν αναίρεσης που έχει ασκηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου κατά της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου.»

13. Κατά το άρθρο 72 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης»:

«1. Επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου κατά αποφάσεων του τμήματος προσφυγών.

2. Προσφυγή επιτρέπεται για λόγους αναρμοδιότητας, παράβασης ουσιώδους τύπου, παράβασης της ΣΛΕΕ, του παρόντος κανονισμού ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικά με την εφαρμογή τους, ή για κατάχρηση εξουσίας.

3. Το Γενικό Δικαστήριο είναι αρμόδιο για την ακύρωση ή την τροποποίηση της προσβαλλόμενης απόφασης.

4. Δικαίωμα προσφυγής έχει κάθε διάδικος της διαδικασίας ενώπιον του τμήματος προσφυγών, εφόσον η απόφαση του τμήματος αυτού δεν τον δικαιώνει.

5. Η προσφυγή ασκείται ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης του τμήματος προσφυγών.

6. Το Γραφείο λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί με την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου ή, σε περίπτωση αναίρεσης κατά της αποφάσεως αυτής, του Δικαστηρίου.»

14. Το άρθρο 94 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αποφάσεις και ανακοινώσεις του Γραφείου», προβλέπει τα εξής:

«1. Οι αποφάσεις του Γραφείου αιτιολογούνται. Στηρίζονται μόνο στους λόγους ή στα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων οι διάδικοι είχαν τη δυνατότητα να λάβουν θέση. [...]

[...]»

15. Το άρθρο 95 του ίδιου κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αυτεπάγγελτη εξέταση των πραγματικών περιστατικών», ορίζει τα εξής:

«1. Κατά την ενώπιόν του διαδικασία, το Γραφείο εξετάζει τα πραγματικά περιστατικά· εντούτοις, σε διαδικασία που αφορά τους σχετικούς λόγους απαραδέκτου της καταχώρισης, η εξέταση περιορίζεται στα επιχειρήματα που προβάλλουν οι διάδικοι καθώς και τα υποβληθέντα από αυτούς αιτήματα. [...]

[...]»

16. Το άρθρο 151 του κανονισμού 2017/1001, το οποίο φέρει τον τίτλο «Καθήκοντα του Γραφείου» προβλέπει στην παράγραφο 1, στοιχείο α' τα εξής:

«Το Γραφείο αναλαμβάνει τα ακόλουθα καθήκοντα:

α) διαχείριση και προώθηση του συστήματος σημάτων της ΕΕ που θεσπίζεται στον παρόντα κανονισμό».

17. Το άρθρο 159 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αρμοδιότητες», προβλέπει τα εξής:

Αρμόδιοι για τη λήψη κάθε απόφασης στα πλαίσια των διαδικασιών που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό είναι:

α) οι εξεταστές·

β) τα τμήματα ανακοπών·

γ) το τμήμα που είναι επιφορτισμένο με το μητρώο·

δ) τα τμήματα ακύρωσης·

ε) τα τμήματα προσφυγών·

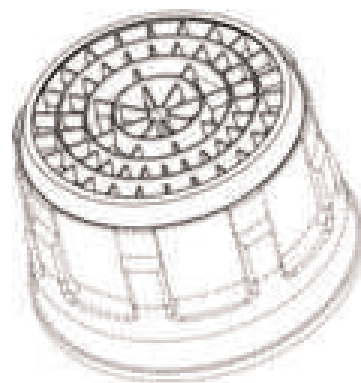
στ) οποιαδήποτε άλλη μονάδα ή πρόσωπο που ορίζεται από τον εκτελεστικό διευθυντή για τον σκοπό αυτόν.»

18. Το άρθρο 165 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Τμήματα προσφυγών», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα τμήματα προσφυγών είναι αρμόδια να αποφαινούνται επί των προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων που λαμβάνονται σύμφωνα με τα άρθρα 160 έως 164.»

III. Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

19. Την 1η Σεπτεμβρίου 2016 η Neoperl υπέβαλε στο EUIPO αίτηση καταχώρισης σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του κανονισμού 207/2009 για το ακόλουθο σημείο:

20. Στην αίτηση καταχώρισης, το επίμαχο σημείο χαρακτηρίστηκε ως «σήμα θέσης, αισθητό διά της αφής» και περιγράφηκε ως εξής:

21. «Το σήμα είναι σήμα θέσης, αισθητό διά της αφής. Η προστασία ζητείται για διάταξη τοποθετημένη στο ένα άκρο κυλινδρικού ένθετου υδραυλικού εξαρτήματος, η οποία χρησιμοποιείται για τη ροή του νερού, έχει κατεύθυνση προς τα έξω και προεξέχει από μια μη ελαστική βάση και η οποία αποτελείται από κυκλικά, ομόκεντρα και ελαστικά ελάσματα ύψους μερικών χιλιοστών σε όλη την επιφάνεια του άκρου, τα οποία παραμορφώνονται όταν ασκείται με το δάκτυλο πίεση στη βάση και κατά τρόπο παράλληλο προς τη βάση. Δεν ζητείται προστασία για το υπόλοιπο περίγραμμα του ένθετου εξαρτήματος, το οποίο αποτυπώνεται με διακεκομμένες γραμμές στην απεικόνιση.»

22. Τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση υπάγονται στην κλάση 11, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας για τη διεθνή ταξινόμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση των σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, και αντιστοιχούν στην ακόλουθη περιγραφή: «Ένθετο υδραυλικό εξάρτημα, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμιστών ψεκασμού και των διαμορφωτών ψεκασμού».

23. Επί της αίτησης καταχώρισης προβλήθηκαν αντιρρήσεις για τυπικούς λόγους απαραδέκτου της καταχώρισης που προβλέπονται στο άρθρο 26, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρο 31, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 2017/1001), σε συνδυασμό με τον κανόνα 9, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 2868/95 της

Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 1995, περί της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1995, L 303, σ. 1) (νυν άρθρο 41, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001), δεδομένου ότι, «γενικώς, τα σήματα που γίνονται αισθητά με την αφή [...] δεν γίνονται δεκτά από το [EUIPO]». Προτάθηκε στην προσφεύγουσα πρωτοδίκως να χαρακτηρίσει εκ νέου το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση ως σήμα θέσης.

24. Με έγγραφο της 22ας Δεκεμβρίου 2016, η προσφεύγουσα πρωτοδίκως αρνήθηκε να χαρακτηρίσει εκ νέου το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση και ενέμεινε, συναφώς, στον χαρακτηρισμό του ως σήματος θέσης, αισθητού διά της αφής, καθώς και στην υποβληθείσα περιγραφή.

25. Με απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 2019, η εξετάστρια απέρριψε την αίτηση καταχώρισης για τυπικούς λόγους, βάσει του άρθρου 41, παράγραφος 4, του κανονισμού 2017/1001, σε συνδυασμό, κυρίως, με το άρθρο 4 και το άρθρο 31, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού, θεωρώντας, κατ' ουσίαν, ότι η αίτηση, η οποία αφορούσε την καταχώριση σήματος αισθητού διά της αφής, δεν ήταν αρκούντως ακριβής υπό την έννοια των διατάξεων αυτών.

26. Στις 16 Οκτωβρίου 2019 η προσφεύγουσα πρωτοδίκως άσκησε προσφυγή ενώπιον του EUIPO κατά της απόφασης της εξετάστριας. Στις 22 Ιανουαρίου 2020 κατέθεσε υπόμνημα στο οποίο εξέθετε τους λόγους της προσφυγής.

27. Με ανακοίνωση του εισηγητή της 3ης Αυγούστου 2020, το τμήμα προσφυγών του EUIPO επισήμανε στην προσφεύγουσα πρωτοδίκως ότι, ανεξαρτήτως του αν η αίτηση καταχώρισης σήματος πληρούσε ή όχι τις απαιτήσεις του άρθρου 31 του κανονισμού 2017/1001, εκτιμούσε ότι συνέτρεχε ο απόλυτος λόγος απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του εν λόγω κανονισμού και ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα κατά την έννοια της τελευταίας διάταξης.

28. Στις 3 Μαρτίου 2021 η προσφεύγουσα πρωτοδίκως υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί της ανακοίνωσης της 3ης Αυγούστου 2020.

29. Με την επίδικη απόφαση, το πέμπτο τμήμα προσφυγών του EUIPO έκρινε ότι το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2017/1001 και απέρριψε την προσφυγή.

IV. Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

30. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 10 Αυγούστου 2021, η Neoperl άσκησε προσφυγή με την οποία ζήτησε την ακύρωση της επίδικης απόφασης καθώς και την καταδίκη του EUIPO στα δικαστικά έξοδα.

31. Προς στήριξη της προσφυγής της, η Neoperl προέβαλε δύο λόγους ακυρώσεως, εκ των οποίων ο πρώτος αφορά παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 και ο δεύτερος παράβαση του άρθρου 95, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 2017/1001. Η Neoperl υποστήριξε, κατ' ουσίαν, ότι το τμήμα προσφυγών δεν έλαβε επαρκώς υπόψη τις ιδιαιτερότητες του επίμαχου σήματος ως σήματος θέσης, αισθητού διά της αφής, και καταλόγισε στο τμήμα προσφυγών ότι δεν τεκμηρίωσε, κατά παράβαση ιδίως της υποχρέωσης αυτεπάγγελτης εξέτασης των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών που απορρέει

από το άρθρο 95 του κανονισμού 2017/1001, ούτε τη συνήθη αίσθηση αφής που προκαλούν οι ρυθμιστές ψεκάσμου, ούτε την αίσθηση αφής που προκαλεί το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση, ούτε το γεγονός ότι αυτή η ελαφρά αίσθηση αφής των ελασμάτων από τα οποία αποτελείται το σημείο συνδέεται κατ' ανάγκην με μια λειτουργική ιδιότητα των επίμαχων προϊόντων. Η προσφεύγουσα πρωτοδίκως συνήγαγε εξ αυτού ότι, αντιθέτως προς ό,τι δέχθηκε το τμήμα προσφυγών, το εν λόγω σημείο έχει διακριτικό χαρακτήρα.

32. Το EUIPO αντέκρουσε τα επιχειρήματα της Neoperl και υποστήριξε ότι το τμήμα προσφυγών, αφού προσδιόρισε με πληρότητα και ακρίβεια τα πραγματικά περιστατικά, έκρινε ορθώς ότι το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα.

33. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την επίδικη απόφαση.

34. Στο πλαίσιο της εξέτασης των δύο αυτών λόγων ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο κατ' αρχάς υπενθύμισε, κατ' ουσίαν, στις σκέψεις 20 έως 22 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η εξετάστρια απέρριψε την αίτηση καταχώρισης βάσει του άρθρου 41, παράγραφος 4, του κανονισμού 2017/1001 και ότι το τμήμα προσφυγών αποφάσισε να εξετάσει μόνον τον απόλυτο λόγο απαραδέκτου της καταχώρισης βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, επισημαίνοντας ότι δεν ασκούσε επιρροή το αν το σημείο για το οποίο ζητήθηκε η καταχώριση έπρεπε να μη γίνει δεκτό για καταχώριση σύμφωνα με το άρθρο 41, παράγραφος 4, του κανονισμού 2017/1001.

35. Στη σκέψη 23 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι η Neoperl δεν προέβαλε λόγο ακυρώσεως αντλούμενο από παράβαση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας προκειμένου να αμφισβητήσει την επιλογή του τμήματος προσφυγών να εξετάσει την αίτηση καταχώρισης υπό το πρίσμα μόνον της διάταξης του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 χωρίς να εξακριβώσει το κατά πόσον το επίμαχο σημείο μπορούσε να αποτελεί σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του άρθρου 4 του κανονισμού αυτού.

36. Όσον αφορά την αυτεπάγγελτη εξέταση λόγου που δεν προβλήθηκε από διάδικο, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, στις σκέψεις 26 και 27 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι ο δικαστής της Ένωσης έχει την ευχέρεια και, ενδεχομένως, την υποχρέωση να εξετάζει αυτεπαγγέλτως ορισμένους λόγους που αφορούν την εσωτερική νομιμότητα, όπως για παράδειγμα λόγο ακυρώσεως που αντλείται από την απόλυτη ισχύ του δεδικασμένου. Συνεπώς, λόγος ακυρώσεως αντλούμενος από το πεδίο εφαρμογής του νόμου είναι δημοσίας τάξεως και το Γενικό Δικαστήριο οφείλει να τον εξετάσει αυτεπαγγέλτως, τηρώντας την αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως. Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο κάλεσε τους διαδίκους, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και με ερώτηση τεθείσα στο πλαίσιο μέτρου οργάνωσης της διαδικασίας, στην οποία ζητήθηκε γραπτή απάντηση, να εκθέσουν τις απόψεις τους σχετικά με το αν το τμήμα προσφυγών ήταν υποχρεωμένο να εξετάσει αν το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση πληρούσε την απαίτηση γραφικής παράστασης του άρθρου 4 του κανονισμού 207/2009 και αν, κατά συνέπεια, το εν λόγω σήμα προσέκρουε στον απόλυτο λόγο απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, ιδίως υπό το πρίσμα της νομολογίας του Γενικού Δικαστηρίου⁵.

37. Το επιχείρημα του EUIPO ότι το τμήμα προσφυγών δεν υπέπεσε σε πλάνη κατά την εξέταση του διακριτικού χαρακτήρα παραλείποντας να εξακριβώσει το αν πληρούνταν οι προϋποθέσεις που απορρέουν από το άρθρο 4 και από το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του

⁵ Απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, M/S. Indeutsch International κατά EUIPO – 135 Kirkstall (Απεικόνιση σχεδίων σε σχήμα V μεταξύ δύο παράλληλων γραμμών) (T-124/20, EU:T:2021:668).

κανονισμού 207/2009, καθόσον εξέτασε την εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 κατά τον πληρέστερο δυνατό τρόπο, απορρίφθηκε από το Γενικό Δικαστήριο, το οποίο στηρίχθηκε, στις σκέψεις 35 και 36 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, σε γραμματική ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009.

38. Η ερμηνεία των κρίσιμων κανόνων δικαίου, και ιδίως του ζητήματος αν το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 του κανονισμού 207/2009, συμπεριλαμβανομένης της προϋπόθεσης να είναι επιδεκτικό γραφικής παράστασης, και αν μπορεί, επομένως, να συνιστά σήμα, αποτελούσε, εν προκειμένω, προκαταρκτικό ζήτημα του οποίου η επίλυση ήταν αναγκαία για την εξέταση των λόγων ακυρώσεως που αντλούνται από την παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 και του άρθρου 95, παράγραφος 1, του κανονισμού 2017/1001. Πράγματι, το Γενικό Δικαστήριο δεν θα εκπλήρωνε την αποστολή του ως ελεγκτής της νομιμότητας αν, αφενός, παρέλειπε να λάβει υπόψη, ακόμη και ελλείψει σχετικής αμφισβητήσεως εκ μέρους των διαδίκων, ότι η επίδικη απόφαση ελήφθη βάσει διάταξης, ήτοι του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, η οποία μπορούσε να αποδειχθεί ανεφάρμοστη στην περίπτωση κατά την οποία το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση δεν συνιστά σήμα κατά την έννοια του άρθρου 4 του ίδιου κανονισμού, εξακρίβωση στην οποία δεν προέβη το τμήμα προσφυγών, και αν, αφετέρου, αποφαινόταν επί της ενώπιόν του διαφοράς προβαίνοντας το ίδιο σε εφαρμογή της διάταξης αυτής.

39. Όσον αφορά τη βασιμότητα του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 55 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, όσον αφορά το ζήτημα αν το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση πληροί τις προϋποθέσεις καταχώρισης του άρθρου 4 του κανονισμού 207/2009, ότι η διάταξη του σημείου αυτού, η οποία αποτελείται από κυκλικά και ομόκεντρα ελάσματα ύψους μερικών χιλιοστών σε όλη την επιφάνεια του άκρου, είναι δεκτική γραφικής παράστασης. Αντιθέτως, αυτό δεν ισχύει για την αίσθηση αφής που προκαλεί η εν λόγω διάταξη, όσον αφορά τον ελαστικό χαρακτήρα των ελασμάτων, τα οποία παραμορφώνονται όταν ασκείται με το δάκτυλο πίεση στη βάση και κατά τρόπο παράλληλο προς τη βάση.

40. Όπως, όμως, υπομνήσθηκε στη σκέψη 34 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ένα σημείο μπορεί να αποτελέσει σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις που θέτει το προαναφερθέν άρθρο, μεταξύ των οποίων και την προϋπόθεση να είναι επιδεκτικό γραφικής παράστασης, δεδομένου ότι η γραφική παράσταση ενός σήματος πρέπει επιπλέον να είναι σαφής, ακριβής, αφ' εαυτής πλήρης, ευχερώς προσιτή, αντιληπτή, διαρκής και αντικειμενική.

41. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, στη σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το επιχείρημα του EUIPO ότι η αίσθηση αφής που προκαλεί το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση δεν προκύπτει από τη γραφική παράσταση του σημείου αυτού, αλλά μόνον από την περιγραφή που συνοδεύει την εν λόγω παράσταση, η οποία, σύμφωνα με το EUIPO δεν μπορούσε να ληφθεί υπόψη, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3, παράγραφος 2, του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2018/626⁶. Κατόπιν τούτων, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι το άρθρο 3 του εκτελεστικού κανονισμού περιλαμβάνεται στον τίτλο II. Πάντως, μολονότι ο εν λόγω εκτελεστικός κανονισμός ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσης της επίδικης απόφασης, το άρθρο 39, παράγραφος 2, στοιχείο α', αυτού προβλέπει ότι ο τίτλος II δεν εφαρμόζεται στις αιτήσεις καταχώρισης σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που κατατέθηκαν πριν από την 1η Οκτωβρίου 2017. Επομένως, αντιθέτως προς τις παραδοχές στις οποίες στηρίζονται τα

⁶ Εκτελεστικός κανονισμός της Επιτροπής, της 5ης Μαρτίου 2018, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής ορισμένων διατάξεων του κανονισμού 2017/1001 και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2017/1431 (ΕΕ 2018, L 104, σ. 37).

επιχειρήματα του EUIPO, ο εκτελεστικός κανονισμός 2018/626 δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω, δεδομένου ότι η αίτηση καταχώρισης του επίμαχου σήματος κατατέθηκε την 1η Σεπτεμβρίου 2016. Εξάλλου, κατ' εφαρμογήν των μεταβατικών μέτρων που προβλέπονται στο άρθρο 37 του εν λόγω εκτελεστικού κανονισμού, οι διατάξεις του κανονισμού 2868/95 εξακολουθούν να εφαρμόζονται στις εν εξελίξει διαδικασίες στις οποίες δεν εφαρμόζεται ο εν λόγω εκτελεστικός κανονισμός μέχρι την ολοκλήρωσή τους.

42. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 57 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η αίσθηση αφής που προκαλεί το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση δεν προκύπτει με ακρίβεια και πληρότητα από τη γραφική παράσταση του σημείου αυτού καθεαυτού, αλλά μόνον από την περιγραφή που το συνοδεύει. Επομένως, η περιγραφή αυτή δεν διευκρινίζει τη γραφική παράσταση του σημείου κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύεται στη σκέψη 56 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, αλλά, αντιθέτως, μπορεί να εγείρει αμφιβολίες ως προς το αντικείμενο και την έκταση της εν λόγω γραφικής παράστασης καθόσον επιχειρεί να διευρύνει το αντικείμενο της ζητούμενης προστασίας. Το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 του κανονισμού 207/2009 και, κατά συνέπεια, προσκρούει στον απόλυτο λόγο απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού.

43. Το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε το συμπέρασμα, στη σκέψη 60 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 δεν μπορούσε να εφαρμοστεί στην εξέταση της αίτησης καταχώρισης του επίδικου σημείου ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά συνέπεια, το τμήμα προσφυγών δεν μπορούσε νομίμως να εφαρμόσει τη διάταξη αυτή για να εκδώσει την απόφαση περί απορρίψεως της προσφυγής κατά της απόφασης της εξετάστριας με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση καταχώρισης του εν λόγω σημείου.

44. Επομένως, κατά την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου, η επίδικη απόφαση εκδόθηκε κατά παράβαση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας. Ως εκ τούτου, η απόφαση αυτή ακυρώθηκε.

V. Τα αιτήματα των διαδίκων και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

45. Με διάταξη της 11ης Ιουλίου 2023⁷, το Δικαστήριο ενέκρινε την εξέταση της υπό κρίση αίτησης αναιρέσεως, καθότι διαπίστωσε ότι, με την αίτησή του για την έγκριση της εξέτασης της αίτησης αναιρέσεως, το EUIPO τεκμηρίωσε επαρκώς κατά νόμον ότι η αίτηση αναιρέσεως εγείρει σημαντικό ζήτημα για την ενότητα, τη συνοχή και την εξέλιξη του δικαίου της Ένωσης.

46. Με την αίτηση αναιρέσεως, το EUIPO ζητεί από το Δικαστήριο:

- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
- να απορρίψει την προσφυγή που στρέφεται κατά της επίδικης απόφασης και
- να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

⁷ Διάταξη της 11ης Ιουλίου 2023, EUIPO κατά Neoperl (C-93/23 P, EU:C:2023:601).

47. Η Neoperl ζητεί από το Δικαστήριο:

- να δεχθεί την αίτηση αναίρεσως του EUIPO κατά το μέρος που με αυτή ζητείται η αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και να την απορρίψει κατά τα λοιπά·
- να αναίρεσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση για τον λόγο ότι δεν ελήφθη υπόψη ο λόγος ακυρώσεως που προέβαλε η αναιρεσίβλητη και ο οποίος αντλείται από παράβαση, εκ μέρους του αναιρεσειόντος, του άρθρου 71, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', και το άρθρο 94, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 2017/1001·
- να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του EUIPO προκειμένου αυτό να εξετάσει για πρώτη φορά τις προϋποθέσεις του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του κανονισμού 207/2009, και
- να καταδικάσει το EUIPO στα δικαστικά έξοδα.

48. Σύμφωνα με το άρθρο 76, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο αποφάσισε να μη διεξαχθεί επ' ακροατηρίου συζήτηση.

VI. Νομική ανάλυση

A. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

1. Επί του μηχανισμού φιλτραρίσματος των αιτήσεων αναίρεσως

49. Ο μηχανισμός φιλτραρίσματος των αιτήσεων αναίρεσως εντάσσεται στα μεταρρυθμιστικά μέτρα που έλαβε το Δικαστήριο για την αντιμετώπιση της συνεχούς αύξησης του φόρτου εργασίας του, έχει δε ως σκοπό να παράσχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να συνεχίσει να εκπληρώνει την αποστολή που του έχουν αναθέσει οι συντάκτες των Συνθηκών, ήτοι να εξασφαλίζει, εντός εύλογου χρόνου, «την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών», όπως επιτάσσει το άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ. Ο μηχανισμός αυτός εφαρμόζεται στις αιτήσεις αναίρεσως που ασκούνται κατά των αποφάσεων ή διατάξεων του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με αποφάσεις των ανεξάρτητων τμημάτων προσφυγών των οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης, τα οποία πρέπει υποχρεωτικά να επιληφθούν πριν την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου⁸.

50. Η μεταρρύθμιση στηρίζεται στη διαπίστωση ότι σημαντικό μέρος των προσφυγών που ασκήθηκαν έπρεπε να απορριφθεί ως προδήλως απαράδεκτο ή αβάσιμο, μολονότι οι επίμαχες υποθέσεις είχαν ήδη αποτελέσει αντικείμενο δύο δικαστικών ελέγχων, πρώτα από τα ανεξάρτητα τμήματα προσφυγών των οργανισμών της Ένωσης και, στη συνέχεια, από το Γενικό Δικαστήριο. Δεδομένου ότι κρίθηκε αναγκαία η όσο το δυνατόν πιο προσεκτική διαχείριση των πόρων του Δικαστηρίου, αποφασίστηκε να παρέχεται η δυνατότητα τρίτου δικαστικού ελέγχου μόνον

⁸ Βλ. αίτημα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του άρθρου 281, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τροποποίηση του Πρωτοκόλλου αριθ. 3 περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διαθέσιμο στη διεύθυνση: [https://curia.europa.eu/jcms/jcms/P_64268/el/\(σ. 1 και 7\)](https://curia.europa.eu/jcms/jcms/P_64268/el/(σ. 1 και 7)).

κατ' εξαίρεση, ήτοι στις περιπτώσεις που ο αναιρεσείων αποδεικνύει κατά τρόπο πειστικό ότι η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει σοβαρή πλάνη περί το δίκαιο δυνάμενη να επηρεάσει τις μελλοντικές υποθέσεις που πρόκειται να εκδικαστούν.

51. Το Δικαστήριο στηρίχθηκε στα δικαιοδοτικά συστήματα των κρατών μελών, τα οποία συχνά εξαρτούν το παραδεκτό ένδικου μέσου ενώπιον ανώτερου δικαστηρίου από την τήρηση ορισμένων προϋποθέσεων, όπως η απαίτηση η υπόθεση να είναι «ουσιώδους σημασίας» ή η προσβαλλόμενη δικαστική απόφαση να «αποκλίνει από τη νομολογία των ανώτατων δικαστηρίων». Στις περιπτώσεις αυτές, τα δικαιοδοτικά συστήματα των κρατών μελών προβλέπουν ότι για την κατοχύρωση της ασφάλειας δικαίου απαιτείται απόφαση του ανώτατου δικαστηρίου. Όπως επισήμανα στην εισαγωγή των παρουσών προτάσεων, η εξέταση των αιτήσεων αναιρέσεως τις οποίες αφορά ο μηχανισμός φιλτραρίσματος μπορεί να εγκριθεί μόνον εφόσον οι αιτήσεις αναιρέσεως εγείρουν ζήτημα σημαντικό για την ενότητα, τη συνοχή ή την εξέλιξη του δικαίου της Ένωσης, με αποτέλεσμα να παρέχεται στο Δικαστήριο εξουσία εκτιμήσεως.

52. Οι υποθέσεις στο πλαίσιο των οποίων το Δικαστήριο έχει κρίνει μέχρι σήμερα ότι πληρούται η προϋπόθεση αυτή παρέχουν μια εικόνα του είδους των υποθέσεων που πρέπει να εξετάζονται, καθώς και του σκοπού που επιδιώκει εν τέλει ο μηχανισμός φιλτραρίσματος στο σύστημα των ενδίκων μέσων. Οι υποθέσεις αυτές εγείρουν ζητήματα όπως η δυνατότητα εφαρμογής ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης των διεθνών συμφωνιών που δεσμεύουν την τελευταία⁹, οι συνέπειες της αποχώρησης κράτους μέλους από το σύστημα του σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁰ και η απαίτηση εκπροσώπησης από ανεξάρτητο δικηγόρο για σκοπούς ορθής απονομής της δικαιοσύνης¹¹. Πρόκειται για θεμελιώδη ζητήματα του δικαίου της Ένωσης που βαίνουν πέραν του πλαισίου της αίτησης αναιρέσεως και πρέπει, ως εκ τούτου, να αποσαφηνιστούν από την αρχή που έχει την ανώτατη ερμηνευτική εξουσία.

2. Ζητήματα που δικαιολογούν την έγκριση της εξέτασης της υπό κρίση αίτησης αναιρέσεως

53. Η σύγκριση των νομικών ζητημάτων που βρίσκονται στο επίκεντρο της υπό κρίση υπόθεσης με τις περιπτώσεις που παρατίθενται στο προηγούμενο σημείο δεν καταλείπει καμία αμφιβολία ότι εν προκειμένω πληρούται η εν λόγω προϋπόθεση για την έγκριση της εξέτασης της αίτησης αναιρέσεως, τούτο δε για τους λόγους που εξέθεσε το Δικαστήριο στη διάταξη της 11 Ιουλίου 2023¹² και τους οποίους θα συνοψίσω στη συνέχεια για την καλύτερη κατανόηση της ανάλυσης της αίτησης αναιρέσεως.

54. Πρώτον, το ζήτημα αν το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη τα όρια της αρμοδιότητάς του μεταρρυθμίζοντας *de facto* την απόφαση του τμήματος προσφυγών κατόπιν αυτεπάγγελτης εξέτασης λόγου ακυρώσεως έχει *οριζόντιο χαρακτήρα*.

55. Δεύτερον, το ζήτημα της ανάθεσης αρμοδιοτήτων αποτελεί σημαντικό ζήτημα *συνταγματικής φύσεως*, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο υποχρεούται, από νομικής απόψεως, να ενεργεί εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που του έχουν ανατεθεί από την έννομη τάξη της Ένωσης.

⁹ Βλ. διάταξη της 10ης Δεκεμβρίου 2021, EUIPO κατά The KaiKai Company Jaeger Wichmann (C-382/21 P, EU:C:2021:1050).

¹⁰ Βλ. διάταξη της 7ης Απριλίου 2022, EUIPO κατά Indo European Foods (C-801/21 P, EU:C:2022:295).

¹¹ Βλ. διάταξη της 30ής Ιανουαρίου 2023, bonnanwalt κατά EUIPO (C-580/22 P, EU:C:2023:126).

¹² Διάταξη της 11ης Ιουλίου 2023, EUIPO κατά Neoperl (C-93/23 P, EU:C:2023:601).

56. Τρίτον, το ζήτημα των προϋποθέσεων και της έκτασης της εξουσίας μεταρρύθμισης που παρέχεται στο Γενικό Δικαστήριο έχει ιδιαίτερη σημασία, διότι η υπέρβαση των ορίων της εξουσίας αυτής επηρεάζει την αποκλειστική αρμοδιότητα των τμημάτων προσφυγών, την έννομη προστασία των προσώπων τα οποία αφορά η απόφαση του EUIPO και, εν γένει, *την αποτελεσματική δικαστική προστασία*.

57. Τέταρτον, το ζήτημα των προϋποθέσεων και της έκτασης της εξουσίας μεταρρύθμισης που παρέχεται στο Γενικό Δικαστήριο αποτελεί σημαντικό ζήτημα, στο μέτρο που *δεν περιορίζεται στο δίκαιο της διανοητικής ιδιοκτησίας*, αλλά μπορεί να αφορά και τις αποφάσεις άλλων οργάνων της Ένωσης, οι οποίες υπόκεινται στον έλεγχο νομιμότητας του δικαστή της Ένωσης.

58. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το EUIPO τήρησε την υποχρέωση να περιγράψει, στην αίτηση για την έγκριση της εξέτασης της αίτησης αναιρέσεως, με ακρίβεια και σαφήνεια, σε τι συνίσταται η πλάνη περί το δίκαιο την οποία προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο. Ειδικότερα, το EUIPO προσδιόρισε τόσο τις σκέψεις της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης κατά των οποίων βάλλει όσο και τη διάταξη του δικαίου της Ένωσης την οποία ισχυρίζεται ότι παρέβη το Γενικό Δικαστήριο.

59. Κατόπιν των ανωτέρω προκαταρκτικών παρατηρήσεων επί του μηχανισμού φιλτραρίσματος των αιτήσεων αναιρέσεως και της παράθεσης των λόγων για τους οποίους το Δικαστήριο ενέκρινε την εξέταση της αίτησης αναιρέσεως που άσκησε το EUIPO, πρέπει να εξεταστεί λεπτομερώς το αν η αίτηση αναιρέσεως είναι βάσιμη.

B. Επί του μοναδικού λόγου αναιρέσεως

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

60. Προς στήριξη της αίτησης αναιρέσεως, το EUIPO προβάλλει έναν και μοναδικό λόγο αναιρέσεως, αντλούμενο από παράβαση του άρθρου 72, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001. Το EUIPO υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη το όριο που θέτει η διάταξη αυτή στην αρμοδιότητά του καθόσον εξέτασε για πρώτη φορά τον λόγο απαραδέκτου και τον λόγο ακυρώσεως που αντλούνται από το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του κανονισμού 207/2009 –λόγοι προβληθέντες από την προσφεύγουσα πρωτοδίκως ενώπιον του τμήματος προσφυγών, οι οποίοι όμως ρητώς δεν εξετάστηκαν με την επίδικη απόφαση– και αποφάνθηκε το ίδιο, αντί του τμήματος προσφυγών, επί της βάσης αυτής, επί της ουσίας της προσφυγής που ασκήθηκε ενώπιον του τελευταίου.

61. Κατά το EUIPO, δεν εναπέκειτο στο Γενικό Δικαστήριο να πράξει τα ανωτέρω, διότι δεν ήταν αρμόδιο για τον έλεγχο της απόφασης της εξετάστριας, αλλά μόνον για τον έλεγχο της νομιμότητας της επίδικης απόφασης του τμήματος προσφυγών. Επομένως, εν τέλει, το Γενικό Δικαστήριο στέρησε οριστικώς εν προκειμένω το τμήμα προσφυγών από την κύρια αρμοδιότητα ελέγχου που του απονέμει το άρθρο 165, παράγραφος 1, το άρθρο 66, παράγραφος 1, και το άρθρο 70, παράγραφος 1, του κανονισμού 2017/1001, της οποίας η θεμελιώδης σημασία για την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ του EUIPO, του τμήματος προσφυγών του τελευταίου, του Γενικού Δικαστηρίου και του Δικαστηρίου στο πλαίσιο ενός συστήματος πλήρους, κατάλληλης και αποτελεσματικής έννομης προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας κατά των αποφάσεων του EUIPO, έχει επιβεβαιωθεί ρητώς και επανειλημμένως από τον νομοθέτη.

62. Η αίτηση αναιρέσεως βάλλει κατά των ακόλουθων πτυχών της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης: i) της διαπίστωσης ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι καθ' ύλην αρμόδιο να εξετάσει, εν προκειμένω, τη δυνατότητα εφαρμογής επί της ουσίας των προϋποθέσεων του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του κανονισμού 207/2009, στο πλαίσιο του λόγου ακυρώσεως που το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε αυτεπαγγέλτως· ii) της εξέτασης από το Γενικό Δικαστήριο, επί της βάσης αυτής, της δυνατότητας εφαρμογής επί της ουσίας των προϋποθέσεων του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του κανονισμού 207/2009· iii) της συναχθείσας εξ αυτής διαπίστωσης ότι το σημείο προσκρούει στον λόγο απαραδέκτου του άρθρου 7 παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 και iv) της ακύρωσης της επίδικης απόφασης.

63. Η Neoperl υποστηρίζει ότι ορθώς η αίτηση αναιρέσεως του EUIPO βάλλει κατά των πτυχών της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης που μνημονεύονται στο προηγούμενο σημείο. Η Neoperl παρατηρεί επίσης ότι το EUIPO ορθώς επισήμανε ότι δεν ήταν αναγκαία η επί της ουσίας εξέταση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του κανονισμού αυτού, στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο. Υποστηρίζει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί και η υπόθεση να αναπεμφθεί ενώπιον του EUIPO προκειμένου να προβεί το ίδιο σε πλήρη εξέταση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του κανονισμού αυτού.

64. Όσον αφορά τα αποτελέσματα της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η Neoperl ισχυρίζεται ότι οι προβαλλόμενες παραβιάσεις εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου προσβάλλουν το δικαίωμα ακροάσεώς της. Επομένως, μετά την ακύρωση της επίδικης απόφασης από το Γενικό Δικαστήριο, έπρεπε να κληθεί ένα άλλο τμήμα προσφυγών του EUIPO για να αποφανθεί επί του ζητήματος αν το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση πληρούσε τις απαιτήσεις του άρθρου 4 του κανονισμού 207/2009. Αντίθετα προς το Γενικό Δικαστήριο, του οποίου το κριτήριο ελέγχου περιορίζεται σε έλεγχο νομιμότητας, το άλλο αυτό τμήμα προσφυγών του EUIPO θα μπορούσε, ως τέτοιο, τόσο να ασκήσει τις αρμοδιότητες της εξετάστριας του πρωτοβάθμιου οργάνου όσο και να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τα πραγματικά περιστατικά και να εκτιμήσει νέα δεδομένα καθώς και νέα αποδεικτικά στοιχεία.

65. Εντούτοις, λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων του Γενικού Δικαστηρίου στις σκέψεις 47 έως 58 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το εν λόγω τμήμα προσφυγών θα όφειλε να απορρίψει, χωρίς περαιτέρω ανάλυση των πραγματικών περιστατικών, το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση λόγω του ότι φέρεται να μην είναι επιδεκτικό γραφικής παράστασης, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο θεωρεί δεσμευτικές τις διαπιστώσεις που περιλαμβάνονται στις σκέψεις 47 έως 58 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Η Neoperl υπογραμμίζει ότι προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου κατά μιας τέτοιας απόφασης δεν θα είχε καμία πιθανότητα ευδοκίμησης, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί ότι το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση δεν είναι επιδεκτικό γραφικής παράστασης. Επομένως, οι εκτιμήσεις του Γενικού Δικαστηρίου στις σκέψεις 47 έως 58 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προσβάλλουν το δικαίωμα ακροάσεως της Neoperl.

2. Εκτίμηση

α) Επί της αναγκαιότητας να εξεταστεί κάθε στάδιο του σκεπτικού της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης

66. Το EUIPO προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο, κατ' ουσίαν, ότι υπερέβη τα όρια της εξουσίας μεταρρύθμισης που του απονέμει το άρθρο 72, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001. Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι ο νομικός συλλογισμός που αναπτύσσει το Γενικό Δικαστήριο στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση είναι σχετικά περίπλοκος. Για τον λόγο αυτό, δεν είναι εύκολο να προσδιοριστεί, εκ πρώτης όψεως, το ακριβές σημείο της «αρχικής» πλάνης περί το δίκαιο στον συλλογισμό. Συγκεκριμένα, προτού το Γενικό Δικαστήριο ασκήσει την εξουσία μεταρρύθμισης, έπρεπε να εξετάσει μια σειρά *προκαταρκτικών νομικών ζητημάτων*.

67. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε αυτεπαγγέλτως, σε πρώτο στάδιο, λόγο ακυρώσεως αντλούμενο από παράβαση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας και αποφάνθηκε, σε δεύτερο στάδιο, επί της κατά προτεραιότητα εφαρμογής του λόγου απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009. Μόνον αφού έκρινε ότι το τμήμα προσφυγών του EUIPO δεν τήρησε αυτή τη φερόμενη κατά προτεραιότητα εφαρμογή, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση του τμήματος προσφυγών. Τα ζητήματα που έθεσε το Γενικό Δικαστήριο συνδέονται στενά μεταξύ τους και, ως εκ τούτου, χρήζουν λεπτομερούς εξέτασης.

68. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, θεωρώ απαραίτητο, για λόγους σαφήνειας, να εξετάσω κάθε στάδιο του νομικού συλλογισμού του Γενικού Δικαστηρίου που αποτελεί αντικείμενο της υπό κρίση αίτησης αναιρέσεως. Ως εκ τούτου, η παρακάτω ανάλυση θα διαρθρωθεί σύμφωνα με τα στάδια αυτά. Όπως θα εξηγήσω, υπάρχουν νομικά ζητήματα που πρέπει να εξεταστούν στο πλαίσιο της ανάλυσης αυτής, τα οποία δεν έχουν ακόμη εξεταστεί στη νομολογία του Δικαστηρίου. *Σκοπός της ανάλυσης αυτής θα είναι να προσδιοριστεί το ακριβές σημείο από το οποίο η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου αποκλίνει από τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης*, με αποτέλεσμα το Γενικό Δικαστήριο να υποπίπτει στη συνέχεια σε πλάνη περί το δίκαιο η οποία δικαιολογεί την αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

β) Επί της δυνατότητας αυτεπάγγελτης εξέτασης λόγου ακυρώσεως αντλούμενου από παράβαση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας

69. Στις σκέψεις 18 έως 49 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο εστιάζει στη δυνατότητα αυτεπάγγελτης εξέτασης λόγου ακυρώσεως αντλούμενου από παράβαση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας. Η ανάλυση του ζητήματος αυτού δικαιολογείται από το γεγονός ότι, κατά την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου, το τμήμα προσφυγών όφειλε να εξετάσει αν το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση πληρούσε τις απαιτήσεις του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 και, ειδικότερα, αν πληρούσε την κατά το άρθρο 4 του κανονισμού απαίτηση να είναι επιδεκτικό γραφικής παράστασης, πριν εξετάσει το σημείο υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του εν λόγω κανονισμού.

70. Με άλλα λόγια, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι το τμήμα προσφυγών υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον δεν εξέτασε προκαταρκτικό ζήτημα του οποίου η επίλυση είναι αναγκαία για την εξέταση των λόγων ακυρώσεως της προσφυγής που αντλούνται από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 και του άρθρου 95, παράγραφος 1, του κανονισμού 2017/1001. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο αντιμετωπίζει μια

περίπτωση στο πλαίσιο της οποίας οφείλει, κατόπιν αιτήματος των διαδίκων της διαφοράς, να ελέγξει τη νομιμότητα της εφαρμογής μιας διάταξης από το τμήμα προσφυγών ενώ, κατά την κρίση του, η διάταξη αυτή δεν πρέπει να εφαρμοστεί.

71. Στη σκέψη 48 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι δεν θα εκπλήρωνε την αποστολή του ως ελεγκτής της νομιμότητας αν, αφενός, παρέλειπε να λάβει υπόψη, ακόμη και ελλείψει σχετικής αμφισβήτησης εκ μέρους των διαδίκων, ότι η επίδικη απόφαση ελήφθη βάσει διάταξης, ήτοι του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, η οποία μπορούσε να αποδειχθεί ανεφάρμοστη στην περίπτωση κατά την οποία το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση δεν συνιστά σήμα κατά την έννοια του άρθρου 4 του ίδιου κανονισμού, εξακριβωση στην οποία δεν προέβη το τμήμα προσφυγών, και αν, αφετέρου, αποφαινόταν επί της ενώπιόν του διαφοράς προβαίνοντας το ίδιο σε εφαρμογή της διάταξης αυτής.

72. Συμφωνώ με την κρίση αυτή. Ως εγγυητής της νομιμότητας, ο δικαστής της Ευρωπαϊκής Ένωσης οφείλει να τηρεί ο ίδιος το δίκαιο της Ένωσης και να εκδίδει αποφάσεις που δεν ενέχουν σφάλματα. Φρονώ ότι η αποστολή αυτή επιβάλλει η έννοια του «λόγου νομιμότητας δημοσίας τάξεως» να επεκτείνεται στη διασφάλιση του ουσιαστικού δικαίου¹³. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας αποτελεί λόγο ακυρώσεως δημοσίας τάξεως κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης. Η θέση αυτή καθιερώθηκε με την απόφαση αρχής της 21ης Φεβρουαρίου 2008, Putterie-De-Beukelaer κατά Επιτροπής¹⁴, καθώς και με νομολογιακό προηγούμενο που δημιούργησε το Γενικό Δικαστήριο με την απόφαση της 15ης Ιουλίου 1994, Browet κ.λπ. κατά Επιτροπής¹⁵, σχετικά με τις απαιτήσεις που είναι συμφυείς με την αποστολή του ελεγκτή της νομιμότητας. Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης έκρινε ότι «δεν θα ανταποκρινόταν στην αποστολή του, ως ελεγκτής της νομιμότητας, αν δεν προέβαινε στη διαπίστωση, ακόμη και ελλείψει σχετικής αμφισβήτησης εκ μέρους των διαδίκων, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ελήφθη βάσει διάταξης που δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω και αν, συνεπώς, αποφαινόταν επί της ενώπιόν του εκκρεμούσας διαφοράς εφαρμόζοντας το ίδιο τη διάταξη αυτή»¹⁶. Ο εξειδικευμένος χαρακτήρας του δικαστηρίου αυτού, που του παρείχε τη δυνατότητα αντιμετώπισης της πολυπλοκότητας της εφαρμοστέας νομοθεσίας στον οικείο τομέα του δικαίου, συνέβαλε αναμφίβολα στη δημιουργία της εν λόγω νομολογίας.

73. Μολονότι παρόμοια παραδείγματα στη νομολογία των λοιπών δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης είναι μάλλον σπάνια, δεν υπάρχει κανένας αντικειμενικός λόγος να μην αναγνωριστεί και αυτός ο λόγος δημοσίας τάξεως στα αντίστοιχα πεδία αρμοδιότητάς τους. Πράγματι, είναι αναμφισβήτητο ότι ο δικαστής της Ένωσης μπορεί να εξακριβώνει αυτεπαγγέλτως τους κανόνες που εφαρμόζει και ερμηνεύει. Πολλά παραδείγματα καταδεικνύουν ότι τόσο το Δικαστήριο όσο και το Γενικό Δικαστήριο έχουν την πρόθεση να καθορίσουν αυτεπαγγέλτως το εφαρμοστέο δίκαιο. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο διορθώνει αυτεπαγγέλτως τη νομική βάση που επικαλείται ορισμένος διάδικος, αντικαθιστώντας τις διατάξεις στις οποίες στηρίζεται ο εν λόγω διάδικος με τις διατάξεις που έχουν εφαρμογή *ratione temporis*¹⁷. Επανερμηνεύει αιτίαση με την οποία προβάλλεται παράβαση του παραγώγου δικαίου ως αντλούμενη από παραβίαση γενικής

¹³ Πρβλ. Clausen, F., *Les moyens d'ordre public devant la Cour de justice de l'Union européenne*, Βρυξέλλες, 2018, σ. 309 έως 317.

¹⁴ Απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2008 (F-31/07, EU:F:2008:23).

¹⁵ Βλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 1994 (T-576/93 έως T-582/93, EU:T:1994:93, σκέψη 35).

¹⁶ Απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 2008, Putterie-De-Beukelaer κατά Επιτροπής (F-31/07, EU:F:2008:23, σκέψεις 50 επ.).

¹⁷ Βλ. αποφάσεις της 6ης Σεπτεμβρίου 2013, *Europäisch-Iranische Handelsbank* κατά Συμβουλίου (T-434/11, EU:T:2013:405, σκέψη 123), και της 10ης Οκτωβρίου 2014, *Marchiani* κατά Κοινοβουλίου (T-479/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:866, σκέψη 71).

αρχής του δικαίου¹⁸. Το Δικαστήριο, στο πλαίσιο προδικαστικής αποφάσεως για την ερμηνεία διατάξεων, δεν διστάζει να εξακριβώνει ή να διευκρινίζει αυτεπαγγέλτως το πεδίο εφαρμογής του κανόνα τον οποίο επικαλείται το εθνικό δικαστήριο και, κατά περίπτωση, να διορθώνει, συναφώς, σφάλμα του τελευταίου¹⁹.

74. Για τους προεκτεθέντες λόγους, φρονώ ότι πρέπει να αναγνωριστεί στον δικαστή της Ένωσης η δυνατότητα να εξετάζει αυτεπαγγέλτως λόγο ακυρώσεως αντλούμενο από παράβαση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας στην περίπτωση που είναι αναγκαία μια τέτοια προσέγγιση. Η άσκηση της εξουσίας αυτής πρέπει, εντούτοις, να υπόκειται σε αρκούντως σαφείς προϋποθέσεις, ήτοι στη μη εφαρμογή ενός κανόνα σε συγκεκριμένη περίπτωση και στον κίνδυνο ο δικαστής να επιλύσει τη διαφορά κατά παράβαση του κανόνα αυτού αν δεν εξετάσει τον λόγο αυτόν. Φρονώ ότι οι προϋποθέσεις αυτές πληρούνται τυπικώς εν προκειμένω, ανεξαρτήτως του αν η θέση του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής του επίμαχου ουσιαστικού δικαίου είναι ορθή, πράγμα που θα εξεταστεί στη συνέχεια.

75. Συνεπώς, στο μέτρο που το Γενικό Δικαστήριο έκρινε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι το τμήμα προσφυγών είχε εκδώσει απόφαση στηριζόμενη σε εσφαλμένη νομική βάση και ότι το ζήτημα αυτό έπρεπε να εξεταστεί αυτεπαγγέλτως, διότι άλλως θα επιβεβαιωνόταν απόφαση ενέχουσα πλάνη περί το δίκαιο, φρονώ ότι η συλλογιστική αυτή δεν μπορεί να προσβληθεί, από νομικής απόψεως, για τους σκοπούς της υπό κρίση αίτησης αναιρέσεως. Πράγματι, αν το Γενικό Δικαστήριο είχε ενεργήσει διαφορετικά υπό τις περιστάσεις αυτές, θα έπρεπε να λάβει απόφαση επίσης αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης, αποτέλεσμα ασύμβατο προς την υποχρέωση του δικαστή για τήρηση της νομιμότητας.

76. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι, τουλάχιστον από τυπικής απόψεως, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον εξέτασε αυτεπαγγέλτως λόγο ακυρώσεως αντλούμενο από παράβαση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας.

γ) Επί της κατά προτεραιότητα εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009

77. Βεβαίως, το ενδιάμεσο αυτό συμπέρασμα ουδόλως επηρεάζει το κατά πόσον το τμήμα προσφυγών στήριξε πράγματι την απόφασή του σε εσφαλμένη νομική βάση, όπως εκτιμά το Γενικό Δικαστήριο. Η εκτίμηση αυτή στηρίζεται σε ερμηνεία του εν λόγω δικαιοδοτικού οργάνου, σύμφωνα με την οποία το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 πρέπει λογικά να εξετάζεται πριν το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού αυτού και, επομένως, να εφαρμόζεται κατά προτεραιότητα.

78. Στη σκέψη 46 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι το τμήμα προσφυγών είχε εξετάσει το αν το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009. Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι μια τέτοια εξέταση δεν είναι καν δυνατή, αν το επίμαχο σημείο δεν είναι επιδεκτικό γραφικής παράστασης κατά την έννοια του άρθρου 4 του εν λόγω κανονισμού και, ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί η καταχώρισή του σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού.

¹⁸ Βλ. απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 2014, Marchiani κατά Κοινοβουλίου (T-479/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:866, σκέψη 81).

¹⁹ Βλ. αποφάσεις της 24ης Νοεμβρίου 1993, Keck και Mithouard (C-267/91 και C-268/91, EU:C:1993:905, σκέψεις 6 έως 10)· της 23ης Απριλίου 2009, Rüffler (C-544/07, EU:C:2009:258, σκέψεις 50 έως 59)· της 8ης Μαρτίου 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124, σκέψεις 39 και 40), και της 12ης Δεκεμβρίου 2013, Imfeld και Garcet (C-303/12, EU:C:2013:822, σκέψεις 35 έως 39).

79. Στη σκέψη 47 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι το ζήτημα αν το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 του κανονισμού 207/2009, συμπεριλαμβανομένης της προϋπόθεσης να είναι επιδεκτικό γραφικής παράστασης, και αν μπορεί, επομένως, να συνιστά σήμα, αποτελεί προκαταρκτικό ζήτημα του οποίου η επίλυση είναι αναγκαία για την εξέταση των λόγων ακυρώσεως που αντλούνται από την παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 και του άρθρου 95, παράγραφος 1, του κανονισμού 2017/1001.

80. Εξ όσων γνωρίζω, η ερμηνεία αυτή αντικατοπτρίζει νομολογία που αναπτύχθηκε πρόσφατα από το Γενικό Δικαστήριο²⁰. Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι, στη σκέψη 46 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο μνημονεύει την απόφασή του της 6ης Οκτωβρίου 2021, M/S. Indeutsch International κατά EUIPO – 135 Kirkstall (Απεικόνιση σχεδίων σε σχήμα V μεταξύ δύο παράλληλων γραμμών)²¹, από την οποία φαίνεται να προέρχεται η νέα αυτή νομολογιακή τάση. Επομένως, τίθεται το ζήτημα αν η νομολογία αυτή βρίσκει έρεισμα στο δίκαιο της Ένωσης.

81. Κατ' αρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, *κάθε ένας από τους λόγους απαραδέκτου της καταχώρισης* που απαριθμούνται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009 *είναι ανεξάρτητος των άλλων και χρήζει χωριστής εξέτασης*²². Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι ως άνω λόγοι απαραδέκτου πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα του γενικού συμφέροντος που δικαιολογεί καθέναν από αυτούς. Το γενικό συμφέρον, όταν λαμβάνεται υπόψη κατά την εξέταση καθενός από τους λόγους απαραδέκτου, πρέπει να αντανακλά διαφορετικές εκτιμήσεις, ανάλογα με τον προβαλλόμενο λόγο απαραδέκτου²³.

82. Φρονώ ότι η προμνησθείσα νομολογία, η οποία εκκινεί από την αρχή του προδήλως αυτοτελούς χαρακτήρα καθενός από τους απόλυτους λόγους απαραδέκτου που απαριθμούνται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009, δεν αποκλείει κατ' ανάγκη μια ερμηνεία, όπως αυτή που υποστηρίζει το Γενικό Δικαστήριο, σύμφωνα με την οποία είναι αναγκαίο να εξεταστεί κατ' αρχάς αν το επίμαχο σημείο πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 4, όπως απαιτεί το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού. Εκτιμώ ότι η ερμηνεία αυτή μπορεί μάλλον να νοηθεί ως *οδηγία απευθυνόμενη στη διοίκηση και στον ασκούντα νομικό επάγγελμα να εξακριβώνουν πρωτίστως αν πληρούνται οι πλέον στοιχειώδεις απαιτήσεις για την καταχώριση των σημείων*. Κατά κύριο λόγο, μια τέτοια ερμηνεία δεν θέτει υπό αμφισβήτηση, κατά τη γνώμη μου, το πεδίο εφαρμογής των λοιπών λόγων απαραδέκτου. Επομένως, ακόμη και αν το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', αποδειχθεί μη εφαρμόσιμο στην προκειμένη περίπτωση, πράγμα το οποίο εναπόκειται στο EUIPO να εξετάσει, εξακολουθεί να υφίσταται η υποχρέωση να εξακριβωθεί επίσης η δυνατότητα εφαρμογής των λοιπών λόγων απαραδέκτου. Υπό το πρίσμα αυτό, δεν προκύπτει κατ' ανάγκη ότι υπάρχει αντίφαση μεταξύ της νέας αυτής νομολογιακής τάσης που δημιούργησε το Γενικό Δικαστήριο και της πάγιας νομολογίας του Δικαστηρίου.

83. Ανεξάρτητα από την άποψη αυτή, ορισμένα επιχειρήματα συνηγορούν υπέρ της ερμηνείας στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο, όπως θα εκθέσω κατωτέρω.

²⁰ Βλ., συναφώς, Büscher, W., Kochendörfer, M., *Unionsmarkenverordnung Beck'scher Online-Kommentar*, 32η έκδοση, άρθρο 7, σημείο 77.

²¹ Υπόθεση T-124/20, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:668, σκέψη 47.

²² Βλ. αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2003, Linde κ.λπ. (C-53/01 έως C-55/01, EU:C:2003:206, σκέψη 67), και της 21ης Οκτωβρίου 2004, OHMI κατά Ergo Möbelwerk (C-64/02 P, EU:C:2004:645, σκέψη 39).

²³ Βλ. απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, Henkel κατά ΓΕΕΑ (C-456/01 P και C-457/01 P, EU:C:2004:258, σκέψεις 45 και 46).

84. Πρώτον, το ίδιο το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α' ή β', του κανονισμού 207/2009 συνηγορεί υπέρ της προτεραιότητας αυτής. Ενώ το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', κάνει λόγο για «σήματα», το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', κάνει λόγο για «σημεία». Επομένως, στο πλαίσιο του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρέπει κατ' αρχάς να εξεταστεί αν το επίμαχο σημείο μπορεί να αποτελεί σήμα κατά την έννοια του άρθρου 4 του κανονισμού αυτού. Στη συνέχεια, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', αφορά το ζήτημα αν το σημείο, το οποίο μπορεί κατ' αρχήν να αποτελεί σήμα, μπορεί επίσης να επιτελεί τη δηλωτική της προέλευσης λειτουργία του.

85. Δεύτερον, από την εγγενή στο άρθρο 7 του κανονισμού 207/2009 *οικονομία* προκύπτει επίσης προτεραιότητα του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', έναντι του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β'. Πράγματι, το άρθρο 7, παράγραφος 3, προβλέπει ότι η έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα ενός σήματος μπορεί να παρακαμφθεί αν το σήμα έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσης που του έχει γίνει. Ωστόσο, τούτο συνεπάγεται λογικά ότι το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση μπορεί επίσης να αποτελεί σήμα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, δεδομένου ότι αυτός ο λόγος απαραδέκτου δεν μπορεί να παρακαμφθεί διά της χρήσεως.

86. Τρίτον, η έννοια και ο σκοπός των ανωτέρω διατάξεων συνηγορούν επίσης υπέρ μιας τέτοιας προτεραιότητας. Πράγματι, το ζήτημα του διακριτικού χαρακτήρα ενός σήματος μπορεί λογικά να εξεταστεί μόνον υπό την προϋπόθεση ότι έχει προηγουμένως διαπιστωθεί το σημείο το οποίο πρέπει συγκεκριμένα να αφορά ο διακριτικός χαρακτήρας. Επομένως, πρέπει προηγουμένως να διαπιστωθεί αν το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση παρέχει επαρκή γραφική παράσταση ή αν είναι αρκούντως ακριβές ώστε να μπορεί να αποτελέσει τη βάση της εξέτασης του διακριτικού χαρακτήρα του συγκεκριμένου αυτού σημείου.

87. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, φρονώ ότι η ερμηνεία την οποία προέκρινε το Γενικό Δικαστήριο, όσον αφορά την κατά προτεραιότητα εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009, δεν ενέχει πλάνη περί το δίκαιο. Επομένως, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε αυτεπαγγέλτως λόγο ακυρώσεως αντλούμενο από παράβαση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης. Όπως ανέφερα προηγουμένως, φρονώ ότι η παρέμβαση του Δικαστηρίου ήταν αναγκαία υπό τις περιγραφείσες περιστάσεις προκειμένου να αποφευχθεί η διαιώνιση πλάνης περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το τμήμα προσφυγών²⁴.

δ) Επί της παράνομης άσκησης της εξουσίας μεταρρύθμισης που απονέμει στο Γενικό Δικαστήριο το άρθρο 72, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001

88. Αντιθέτως, φρονώ ότι η άσκηση από το Γενικό Δικαστήριο της εξουσίας μεταρρύθμισης που του απονέμει το άρθρο 72, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001, προκειμένου να εδραιώσει την ερμηνεία που αποδίδει στο άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 207/2009, είναι νομικώς αμφισβητήσιμη. Φρονώ ότι σε αυτό το στάδιο της συλλογιστικής του Γενικού Δικαστηρίου υφίσταται σοβαρή πλάνη περί το δίκαιο, η οποία δικαιολογεί την αναίρεση της αναίρεσιβαλλόμενης απόφασης. Πρέπει να εξεταστούν λεπτομερώς τα κρίσιμα χωρία της εν λόγω απόφασης.

²⁴ Βλ. σημείο 75 των παρουσών προτάσεων.

89. Στη σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι, προκειμένου να κριθεί αν το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 είχε εφαρμογή για την εξέταση της αίτησης καταχώρισης, έπρεπε να εξεταστεί αν το σημείο του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση πληρούσε τις προϋποθέσεις καταχώρισης του άρθρου 4 του ίδιου κανονισμού, ήτοι, μεταξύ άλλων, αν ήταν επιδεκτικό γραφικής παράστασης.

90. Στις σκέψεις 55 έως 57 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο προβαίνει το ίδιο σε εμπεριστατωμένη εκτίμηση του επίμαχου σημείου για να καταλήξει, στη σκέψη 58 της απόφασης αυτής, στο συμπέρασμα ότι το εν λόγω σημείο δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 του κανονισμού 207/2009 και, κατά συνέπεια, προσκρούει στον απόλυτο λόγο απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού. Ωστόσο, στο μέτρο που προβαίνει σε δική του εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, το Γενικό Δικαστήριο υποκαθιστά το EUIPO και, ως εκ τούτου, υπερβαίνει τις εξουσίες που του απονέμει το δίκαιο της Ένωσης. Η διαπίστωση αυτή επιβάλλει ορισμένες γενικές παρατηρήσεις σχετικά με τη δικαστική προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων.

1) Επί της αρμοδιότητας εκτίμησης των πραγματικών περιστατικών στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας

91. Συναφώς, υπενθυμίζω ότι εναπόκειται αποκλειστικά στα αρμόδια όργανα του EUIPO να προβαίνουν σε μια τέτοια εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών²⁵. Πρόκειται, πρώτον, για τον εξεταστή ο οποίος, σύμφωνα με το άρθρο 160 του κανονισμού 2017/1001, «είναι αρμόδιος να λαμβάνει, εξ ονόματος του [EUIPO], κάθε απόφαση που αφορά αιτήσεις καταχώρισης σήματος της [Ευρωπαϊκής Ένωσης]». Μεταξύ των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί περιλαμβάνεται και η υποχρέωση να διαπιστώνει αν συντρέχουν λόγοι που εμποδίζουν την καταχώριση ενός σημείου ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δυνατότητα αυτή αναγνωρίζεται, δεύτερον, στα τμήματα προσφυγών τα οποία, σύμφωνα με το άρθρο 165 του κανονισμού αυτού, είναι αρμόδια να αποφαινούνται επί των προσφυγών που ασκούνται κατά των εν λόγω αποφάσεων. Όπως προκύπτει από το άρθρο 71, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, «μετά την εξέταση της προσφυγής επί της ουσίας, το τμήμα προσφυγών αποφαινεται επί της προσφυγής». Για τον σκοπό αυτό, το τμήμα προσφυγών δύναται, «είτε να ασκήσει τις αρμοδιότητες του τμήματος που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση είτε να αναπέμψει την υπόθεση στο τμήμα αυτό για τα περαιτέρω».

92. Αντιθέτως, το Γενικό Δικαστήριο δεν έχει τέτοια ευχέρεια, δυνάμει του άρθρου 72, παράγραφος 1, του κανονισμού 2017/1001, στο πλαίσιο προσφυγής ακύρωσεως κατά απόφασης του τμήματος προσφυγών. Μολονότι από το άρθρο 72, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο «είναι αρμόδιο τόσο για την ακύρωση όσο και για την τροποποίηση της προσβαλλόμενης απόφασης», εντούτοις η εξουσία μεταρρύθμισης περιορίζεται αυστηρά στον έλεγχο της νομιμότητας των προσβαλλόμενων αποφάσεων²⁶, δεδομένου ότι ο δικαστής της Ένωσης δεν μπορεί να μεταβάλει το πραγματικό και νομικό πλαίσιο της διαφοράς όπως αυτή εισήχθη ενώπιον του τμήματος προσφυγών. Όπως θα εξηγήσω στη συνέχεια, η εξουσία αυτή ουδόλως συνεπάγεται την άσκηση πλήρους δικαιοδοσίας υπό την έννοια ότι ο εν λόγω δικαστής μπορεί να υποκαθιστά με τη δική του κρίση εκείνη του εν λόγω τμήματος ή να αποφαινεται επί ζητήματος ως προς το οποίο δεν έχει ακόμη αποφανθεί το τμήμα αυτό²⁷.

²⁵ Βλ., συναφώς, Chirulli, P., De Lucia, L., *Non-Judicial Remedies and EU Administration*, κεφάλαιο IV («Administrative review before the EU agencies' Boards of Appeal»), 1η έκδοση, Abingdon 2021, σ. 134 επ.

²⁶ Απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2008, Les Éditions Albert René κατά ΓΕΕΑ (C-16/06 P, EU:C:2008:739, σκέψη 123).

²⁷ Απόφαση της 5ης Ιουλίου 2011, Edwin κατά ΓΕΕΑ (C-263/09 P, EU:C:2011:452, σκέψη 72).

2) *Επί της οργάνωσης της δικαστικής προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων στην έννομη τάξη της Ένωσης*

93. Η εν λόγω κατανομή αρμοδιοτήτων οφείλεται στον τρόπο οργάνωσης της δικαστικής προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων στην έννομη τάξη της Ένωσης. Πρώτον, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ενώπιον των τμημάτων προσφυγών του EUIPO, τα οποία επιτελούν διττή λειτουργία: αφενός, λειτουργούν ως φίλτρο, μειώνοντας τον αριθμό των υποθέσεων που εισάγονται ενώπιον του δικαστή της Ένωσης και, αφετέρου, λειτουργούν ως όργανα ελέγχου ειδικευμένα στον τομέα παρέμβασής τους, ήτοι στο δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας. Δεύτερον, μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ενώπιον του δικαστή της Ένωσης, η οποία περιορίζεται σε έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων των εν λόγω τμημάτων, αλλά στο πλαίσιο του οποίου *ο εν λόγω δικαστής είναι αρμόδιος, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να τροποποιήσει τις αποφάσεις αυτές.*

94. Ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε ένα σύστημα διοικητικής και δικαστικής έννομης προστασίας σε διάφορα επίπεδα, κατά τρόπον ώστε, *στο επίπεδο ελέγχου των πραγματικών περιστατικών, το τμήμα προσφυγών να έχει τον κεντρικό ρόλο, που έγκειται στον προσδιορισμό του αντικειμένου της διαφοράς*²⁸. Όσον αφορά τον δικαστή της Ένωσης, ο έλεγχος που επιτελεί πρέπει, συνεπώς, να θεωρηθεί ως «δευτερεύουσα» παρέμβαση στο πλαίσιο της οποίας μπορεί όχι μόνο να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση, αλλά και, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να επιλύσει τη διαφορά κατά τρόπο ταχύ και αποτελεσματικό, τηρουμένης της θεσμικής ισορροπίας. Προκειμένου να εξοικονομηθεί πολύτιμος χρόνος για τους διαδίκους και συγχρόνως να απαλλαγεί το οικείο εξειδικευμένο διοικητικό όργανο από ένα επιπλέον καθήκον, ο νομοθέτης της Ένωσης παρέχει στον δικαστή της Ένωσης τη δυνατότητα να τροποποιήσει την απόφαση του τμήματος προσφυγών του EUIPO. Σκοπός είναι, χάριν της χρηστής διοίκησης, να αποφευχθεί η παραπομπή της υπόθεσης στο εν λόγω τμήμα όταν η διαφορά είναι ώριμη προς εκδίκαση και να παρασχεθεί συνεπώς στον δικαστή η δυνατότητα να *αποκαταστήσει πλήρως τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης απόφασης*²⁹.

3) *Επί των προϋποθέσεων άσκησης της εξουσίας μεταρρύθμισης*

95. Η άσκηση από τον δικαστή της Ένωσης της εξουσίας μεταρρύθμισης στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας προϋποθέτει ότι *η διαφορά είναι ώριμη προς εκδίκαση*. Επομένως, πρέπει ο εν λόγω δικαστής, χωρίς να χρειάζεται να προβεί σε νέα πλήρη εξέταση της δικογραφίας, να έχει στη διάθεσή του όλα τα νομικά και πραγματικά στοιχεία που του είναι αναγκαία για να τροποποιήσει την απόφαση του τμήματος προσφυγών του EUIPO. Επομένως, *αν ο δικαστής της Ένωσης διαπιστώσει ότι ένα κρίσιμο στοιχείο για τη μεταρρύθμιση που του ζητείται δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των στοιχείων στα οποία στηρίχθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, δεν μπορεί να τροποποιήσει την εν λόγω απόφαση*. Αντιθέτως, στην περίπτωση που όλα τα κρίσιμα προς τούτο στοιχεία έχουν εκτιμηθεί από το τμήμα προσφυγών του EUIPO, μπορεί να αποκαταστήσει τη νομιμότητα της απόφασης αυτής διά της τροποποίησής της³⁰.

²⁸ Πρβλ. προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott στην υπόθεση Edwin κατά ΓΕΕΑ (C-263/09 P, EU:C:2011:30, σημείο 99).

²⁹ Βλ., συναφώς, Expert, H., Pouillet, C., «Le pouvoir de réformation du juge de l'Union en matière de propriété intellectuelle», *Journal de droit européen*, 2019, αριθ. 255, σ. 3.

³⁰ Το ίδιο το Γενικό Δικαστήριο αναγνώρισε τις απαιτήσεις αυτές, όπως προκύπτει από την πρόσφατη νομολογία του. Βλ. αποφάσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, El Corte Inglés κατά ΓΕΕΑ – Baumarkt Praktiker Deutschland (PRO OUTDOOR) (T-127/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:767, σκέψη 31), και της 6ης Οκτωβρίου 2021, M/S. Indeutsch International κατά EUIPO – 135 Kirkstall (Απεικόνιση σχεδίων σε σχήμα V μεταξύ δύο παράλληλων γραμμών) (T-124/20, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:668, σκέψη 76).

96. Στην περίπτωση που η διαφορά είναι ώριμη προς εκδίκαση, ο δικαστής της Ένωσης μπορεί να τροποποιήσει την απόφαση του τμήματος προσφυγών του EUIPO προκειμένου η απόφαση αυτή να αντιστοιχεί στην απόφαση που θα έπρεπε να είχε λάβει το εν λόγω τμήμα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, όταν επελήφθη της διοικητικής προσφυγής. Κατά συνέπεια, αποκλείεται οποιαδήποτε υποκειμενική προσέγγιση του δικαστή της Ένωσης στο πλαίσιο αυτό. Δεν πρόκειται ούτε για αυτόματη επέλευση των συνεπειών της πλάνης που διαπιστώνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ούτε για εκτίμηση του αν τα δικαιώματα του προσφεύγοντος προστατεύονται επαρκώς με την άσκηση της ακυρωτικής αρμοδιότητας, αλλά για τον προσδιορισμό, *λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών και νομικών στοιχείων, όπως αυτά αποδεικνύονται*, της απόφασης που θα έπρεπε νομίμως να έχει εκδοθεί³¹. Η εξουσία μεταρρύθμισης που διαθέτει εκτείνεται μόνο μέχρι την εξουσία του ίδιου του τμήματος προσφυγών με αποτέλεσμα το Γενικό Δικαστήριο να μην έχει τη δυνατότητα, για παράδειγμα, να απευθύνει στο EUIPO οδηγίες για τη δημοσίευση ή την καταχώριση σήματος³².

97. Όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, το Δικαστήριο στην απόφαση της 5ης Ιουλίου 2011, Edwin κατά ΓΕΕΑ, υπογραμμίζοντας ότι η εξουσία μεταρρύθμισης στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας ασκείται μετά τον έλεγχο της εκτίμησης του τμήματος προσφυγών, μια τέτοια μεταρρύθμιση είναι δυνατή μόνον εφόσον *έχει διαπιστωθεί ότι η απόφαση αυτή έχει κατ' ουσίαν παράνομο χαρακτήρα*. Τούτο προϋποθέτει, σύμφωνα με το Δικαστήριο, ότι «[συντρέχει] ένας από τους λόγους ακύρωσης ή μεταρρύθμισης [της επίμαχης απόφασης] που προβλέπει το άρθρο [72 του κανονισμού 2017/1001]»³³. Επομένως, ακόμη και αν, σύμφωνα με τους δικονομικούς κανόνες, εναπόκειται κατ' αρχήν στον προσφεύγοντα να προβάλει έναν από αυτούς τους λόγους ακυρώσεως στο πλαίσιο της διαφοράς, τίποτα δεν εμποδίζει τον δικαστή να *λάβει υπόψη αυτεπαγγέλτως αντίστοιχη περίσταση που δικαιολογεί τη μεταρρύθμιση διοικητικής απόφασης*. Πράγματι, όπως επισήμανα στις παρούσες προτάσεις, ο ρόλος του δικαστή της Ένωσης ως εγγυητή της νομιμότητας επιβάλλει την παρέμβαση του τελευταίου όταν τούτο κρίνεται σκόπιμο³⁴, υπό την προϋπόθεση, βεβαίως, ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την άσκηση της εξουσίας μεταρρύθμισης.

4) Εξέταση του νομικού συλλογισμού του Γενικού Δικαστηρίου υπό το πρίσμα των κανόνων που διέπουν την άσκηση της εξουσίας μεταρρύθμισης

98. Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν τήρησε τους κανόνες που διέπουν την άσκηση της εξουσίας μεταρρύθμισης, Πιο συγκεκριμένα, *η διαφορά δεν ήταν ώριμη προς εκδίκαση*, δεδομένου ότι το τμήμα προσφυγών παρέλειψε να εξετάσει τον απόλυτο λόγο απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009. Εντούτοις, το Γενικό Δικαστήριο διενήργησε το ίδιο την εξέταση αυτή καθόσον εξέτασε αυτεπαγγέλτως τον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας. Συνεπώς, δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η εξουσία μεταρρύθμισης δεν του απονέμει την εξουσία να υποκαθιστά με τη δική του κρίση εκείνη του τμήματος προσφυγών. *Ασφαλώς, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί να αποφαινεται επί ζητήματος ως προς το οποίο δεν έχει ακόμη αποφανθεί το εν λόγω τμήμα*. Στο μέτρο που εξέτασε για πρώτη φορά πραγματικά περιστατικά, το Γενικό

³¹ Όπως εξήγησε ο γενικός εισαγγελέας M. Bobek στις προτάσεις του στην υπόθεση Apple and Pear Australia και Star Fruits Diffusion κατά EUIPO (C-226/15 P, EU:C:2016:250, σημείο 74), η άσκηση της εξουσίας μεταρρύθμισης πρέπει, κατ' αρχήν, να περιορίζεται στις περιπτώσεις όπου το Γενικό Δικαστήριο, έχοντας ελέγξει την εκτίμηση στην οποία προέβη το τμήμα προσφυγών, είναι σε θέση να κρίνει, βάσει του ισχύοντος νομικού πλαισίου και των διαπιστωθέντων πραγματικών περιστατικών, ποια απόφαση έπρεπε να είχε λάβει το τελευταίο.

³² Πρβλ. Kur, A., von Bomhard, V., Albrecht, F., *Markengesetz, Verordnung über die Unionsmarke – Kommentar*, 37η έκδοση, Μόναχο, 2014, άρθρο 72, σημείο 72.

³³ Απόφαση της 5ης Ιουλίου 2011, Edwin κατά ΓΕΕΑ (C-263/09 P, EU:C:2011:452, σκέψη 71).

³⁴ Βλ. σημεία 72 επ. των παρούσων προτάσεων.

Δικαστήριο άσκησε αρμοδιότητα η οποία, όπως προανέφερα, ανήκει αποκλειστικά στο τμήμα προσφυγών. Κατά παράβαση των κανόνων που διέπουν την άσκηση της εξουσίας μεταρρύθμισης, το Γενικό Δικαστήριο δεν περιορίστηκε σε έλεγχο νομιμότητας της απόφασης του τμήματος προσφυγών, αλλά οικειοποιήθηκε την αρμοδιότητα εκτίμησης των πραγματικών περιστατικών³⁵.

99. Το Γενικό Δικαστήριο άσκησε την εξουσία μεταρρύθμισης που διαθέτει ενώ δεν ήταν σε θέση να διαπιστώσει ποια απόφαση έπρεπε να είχε λάβει το τμήμα προσφυγών. Πράγματι, δεδομένου ότι το τμήμα προσφυγών δεν αποφάνθηκε επί της εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να προσδιορίσει με την απαιτούμενη βεβαιότητα σε ποια νομική βάση θα στήριζε τελικά το EUIPO την άρνησή του να καταχωρίσει το επίμαχο σημείο ως σήμα της Ένωσης. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη τα όρια της αρμοδιότητάς του. Φρονώ ότι η εν λόγω πλάνη περί το δίκαιο είναι ιδιαίτερος σοβαρή στη δεδομένη περίπτωση καθόσον καταδεικνύει πρόδηλη παράβαση του δεσμευτικού θεσμικού πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η εξουσία μεταρρύθμισης στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 72, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001.

100. Κατόπιν όλων αυτών, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι ο λόγος αναιρέσεως που προέβαλε το EUIPO πρέπει να κριθεί βάσιμος.

3. Τελικές παρατηρήσεις

101. Βάσει της ανωτέρω ανάλυσης, προτείνω να γίνει δεκτή η αίτηση αναιρέσεως. Πρέπει να γίνει δεκτό το αίτημα του EUIPO και να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στο σύνολό της. Μολονότι η πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο εντοπίζεται μόνον στο τελευταίο στάδιο του νομικού συλλογισμού του, το οποίο αφορά την άσκηση της εξουσίας μεταρρύθμισης, εντούτοις τα νομικά ζητήματα που αυτό εξετάζει συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους και χρήζουν, ως εκ τούτου, απόφασης εκ νέου.

102. Στο μέτρο που για την επίλυση της διαφοράς απαιτούνται περαιτέρω εκτιμήσεις, εκτιμώ ότι η υπόθεση δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση από το Δικαστήριο, κατά την έννοια του άρθρου 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεπώς, προτείνω να αναπεμφθεί στο Γενικό Δικαστήριο προκειμένου αυτό να αποφανθεί λαμβανομένων υπόψη των νομικών ζητημάτων που θα έχουν επιλυθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου.

103. Δεδομένου ότι προτείνω την αναπομπή της υπόθεσης στο Γενικό Δικαστήριο, το Δικαστήριο πρέπει να επιφυλαχθεί ως προς τα σχετικά με την αναιρετική διαδικασία δικαστικά έξοδα.

VII. Πρόταση

104. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο:

- 1) να αναιρέσει στο σύνολό της την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 7ης Δεκεμβρίου 2022, Neoperl κατά EUIPO (Αναπαράσταση κυλινδρικού ενθέτου υδραυλικού εξαρτήματος υγιεινής) (T-487/21, EU:T:2022:780).

³⁵ Βλ. σημεία 91, 92 και 94 των παρουσών προτάσεων.

- 2) να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και
- 3) να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.